

Здоров'я молоді

Для України актуальним залишається питання формування здорового способу життя серед дітей та молоді. Відповідні правові норми регулювання державної політики у сфері забезпечення здорового способу життя зосереджені у нормативно-правових актах окремих галузей законодавства. Проте, незважаючи на загрозливі тенденції у сфері охорони здоров'я, базового комплексного законодавчого акту щодо регулювання стану здоров'я молоді та сприяння формування здорового способу життя немає.

Упровадження програм із формування здорового способу життя у вищих навчальних закладах продовжує залишатися актуальною темою.

У результаті дослідження отримали такі **ВИСНОВКИ**.

Соціальна робота з молоддю переслідує мету створення умов, сприяючих соціальній орієнтації та самореалізації молоді в її власних інтересах, а також на користь суспільства, держави. По суті, вона здійснюється за двома основними напрямками: з одного боку, як соціальна опіка, надання різних видів соціальної допомоги окремим незахищеним категоріям молоді, а з іншої – це соціальна діяльність, цілком спрямована на розкриття творчого потенціалу молоді і формування в неї „імунітету» до різних негативних явищ.

Таким чином, молодіжна політика має розгалужене законодавство, яке гарантує право молоді займати важливе місце в суспільстві. Проте нормативно-правове забезпечення практично є несистематизованим, що ускладнює його застосування. Існує потреба оптимізації механізмів реалізації цих законодавчих гарантій у молодіжній сфері відповідно до сучасних реалій.

Список використаних джерел

1. Хмелярчук М.І. Зайнятість і соціальний захист молоді: монографія / М.І. Хмелярчук ; НАН України, Ін-т регіон. досліджень. – Л., 2003. – 126 с.
2. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» // Закони України. Т. 4. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. – С. 247–266.
3. Формування здорового способу життя молоді: стратегія розвитку українського суспільства (Ч. 1) / [О.О. Яременко, О.О. Вакуленко, Ю.М. Галусян та ін. – К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 160 с.

Гаврисюк Д.

*студентка I курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри теорії та
історії держави і права ТНЕУ
Баран А.В.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУДОУСТРОЮ ЗА ЧАСІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ (1917-1918 р.) (ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ)

З утворенням та поступовою еволюцією Української Центральної Ради від громадського органу до вищого законодавчого органу (парламенту) постала необхідність формування власної судової системи.

Перші спроби перетворень у сфері судоустрою прослідковуються після оголошення І Універсалу від 10 червня 1917 року. Українські очільники (М.С. Грушевський, В. Винниченко), розбудовуючи виконавчу гілку влади (Генеральний Секретаріат) задекларували створення секретаріату із судових справ. 27 червня 1917 року було опубліковано «Декларацію Генерального Секретаріату», в якій вперше окреслено сферу діяльності секретаріату судових справ. На цю установу покладалися завдання українізації та демократизації судової системи, а також вироблення законопроектів, які б створили новий суд автономної України [7, с. 124-126].

У середині липня 1917 року на засіданні Малої Ради секретарем судових справ було призначено В Садовського. Ці зміни були уповільнені намаганням російського уряду значно обмежити компетенцію українських крайових органів управління. Тому в «Інструкції Тимчасового уряду Генеральному Секретаріату» від 4 серпня 1917 року ця посада не згадувалася.

На думку сучасного українського дослідника О.М. Мироненка, у перші пореволюційні місяці в Україні судова система майже нічим не відрізнялась від загальноросійської.

Лише після Жовтневої революції 1917 року судова система на теренах України зазнає трансформації. На засіданні Української Центральної Ради 30 жовтня 1917 року було прийнято рішення про доповнення складу Генерального Секретаріату «комісарами по справах військових, продовольчих, залізничних, пошти і телеграфу, судових». 1 листопада 1917 року першим комісаром судових справ стає есер М. Ткаченко. 7 листопада 1917 року назву «генеральний комісаріат судових справ» було замінено на «генеральний секретаріат судових справ» [2].

Після створення Генерального секретаріату судових справ Українська Центральна Рада вирішує реформувати судову систему. Спочатку необхідно було розбудувати найвищий судовий орган. Законопроект про створення Генерального Суду 29 листопада 1917 року був ухвалений Українською Центральною Радою. У статті 1 цього нормативного документу зазначалось, що Генеральний Суд складається з трьох департаментів: цивільного, карного, адміністративного і виконує свої функції на теренах усієї України. Компетенція Генерального Суду була тотожна урядовому Сенату. До скасування спеціальних судів новостворений орган виконував функції головного воєнного суду.

Місцем перебування новоствореної установи було визначено Київ. Члени Генерального Суду отримували звання генеральних суддів і згідно Конституції від 29 квітня 1918 року їх повноваження визначались дореволюційним російським законодавством. Введення конкретної справи доручалось одному із суддів. Керівництво канцелярією, «розпорядною» та господарською частиною мав здійснювати суддя призначений генеральним секретаріатом судових справ [3, с. 9-10].

При Генеральному Суді створювалось також прокуратура, яку очолював старший прокурор. Регламент її роботи затверджувався Генеральним Секретаріатом судових справ. У прокуратурі відповідно до штатного розпису були такі посади: старшого прокурора, прокурора, писаря і помічника.

17 грудня 1917 року Українська Центральна Рада ухвалює закон «Про заведення апеляційних судів». Цим законопроектом передбачалось створення трьох апеляційних судів - Київського, Харківського, Одеського [1].

Юрисдикція Київського апеляційного суду поширювалася на територію: Київської, Полтавської, Чернігівської, Волинської та Подільської губерній; Харківського - на терени Харківської та Катеринославської губерній; Бердянського і Мелітопольського повітів Таврійської губернії; Одеського - на м. Одесу, а також Херсонську губернію і Дніпровський повіт Таврійської губернії [4, с. 124-125].

Апеляційні суди в своїй діяльності керувались правилами, встановленими раніше для судових палат, але з деякими змінами. Так посади голів департаменту і старшого голови не передбачалися. Голова у кожному департаменті обирався на загальному зібранні суддів апеляційного суду звичайною більшістю голосів на 3 роки. Якщо вибори зазначених осіб не відбувались, у цьому разі генеральний секретар юстиції призначав на ці посади своїм наказом.

Прокурорів апеляційних судів та всіх інших судових установ призначав генеральний секретар судових справ. У прокуратурі Київського апеляційного суду, згідно затвердженого штатного розпису були передбачені такі посади: старший прокурор, прокурор, писар, помічника писаря. 23 грудня 1917 року був прийнятий спеціальний закон «Про урядження Прокурорського нагляду на Україні». Усіх апеляційних суддів та Генерального суду призначала Українська Центральна Рада (далі УЦР) на підставі закону «Про умови обсадження і порядок обрання суддів Генерального і апеляційних судів» від 23 грудня 1917 року [1]. Право на зайняття посади суддів і прокурора судів мали особа з вищою освітою. За умови отримання 3/5 голосів присутніх членів УЦР, суддями могли бути обрані й особи без вищої освіти.

Вибори суддів відбувались шляхом таємного голосування. Обраним вважався той кандидат, що набрав більшість голосів, за винятком випадку, коли необхідно обрати 3/5 голосів присутніх членів УЦР [8, с. 214-219]. 21 січня 1918 року відбулися вибори суддів Генерального і Київського апеляційного суду.

Штат Генерального і Київського апеляційного судів був мало чисельний, особливо якщо зауважити на ту роль, яку вони відігравали у функціонуванні всієї судової системи. До штату Генерального Суду входили 15 суддів, 4 писаря, 10 помічників писаря, 3 судові виконавці, регістратор, архіваріус. Штатним розписом Київського апеляційного суду передбачалися такі посади: 20 суддів, 4 писаря, 15 помічників писарів, 2 судових виконавців, скарбник, архіваріус [5, с. 14-19].

Передбачалося також, що повітові та міські ради організовуватимуть революційні трибунали, склад і порядок діяльності яких було визначено прийнятим 23 січня 1918 р. Положенням про революційні трибунали. Проте ні апеляційний, ні касаційний порядок перегляду справ цією постановою не впроваджувався і суди другої інстанції не створювалися. Кожна справа у разі виявлення «нових істотних обставин» могла бути переглянута тим самим судовим органом. І з'їзд народних суддів, який відбувся в лютому 1918р. у м. Харкові, порушив питання про запровадження порядку перегляду вироків народних судів [3, с. 10-15].

Отже, упродовж 1917 – на початку 1918 років активно відбувався процес розбудови вітчизняної судової системи на засадах демократизму, гласності, рівності усіх громадян перед законом та судом та ін. На жаль, через ряд обставин судоустрій не діяв на всій території України, проте досвід спроб правового регулювання УЦР судоустрою на проєвропейських засад є надзвичайно цінним в умовах сьогодення.

Список використаних джерел

1. Грибенко О.М. розбудова вітчизняної судової системи доби Української Центральної Ради (червень 1917 – квітень 1918 рр): історичний аспект / О.М. Грибенко // Історичні студії суспільного прогресу. – 2014. – Вип. 1. – С. 14-17. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/iscp_2014_1_4
2. Вовк Ю.Є. Судові органи Української Народної Республіки та Української Держави (1917 – 1920 рр.): автореф. дис... канд. юрид. науки: 12.00.01 / Ю.Є. Вовк; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Львів, 2000. – 19 с.
3. Вовк Ю.Є. Створення Центральною Радою судової системи в Україні (1917 – 1918 рр.) / Ю. Є. Вовк // Зб. навч. – метод. матеріалів і наук. ст.. іст. ф-ту. Волин. держ. ун-ту. ім. Лесі Українки – Луцьк, 1999. – Вип. 4 – С. 9–15
4. Грицак Я.Й. Нарис історії України: формування модерної укр. нації ХІХ – ХХ ст. / Я.Й. Грицак. – К.: Генеза, 2000. – 360 с.
5. Землянська В. В. Кримінально-процесуальне законодавство Центральної Ради, гетьманату Скоропадського та Директорії: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 / В.В. Землянська. – Х., 2002. – 20 с.
6. Конституційні акти України, 1917-1920. Невідомі конституції України / відп. ред. Ю. Д. Прилюк. – К.: Філософ. і соціол. думка, 1992. – 272 с.
7. Мироненко О. М. Генеральне Секретарство (Міністерство) юстиції УНР // Українське державотворення: невитребуваний потенціал: словник–довідник / за ред. О. М. Мироненка. – К. : Либідь, 1997. – 560 с.
8. Мироненко О. М. Українізація суду і судочинства в УНР. // Українське державотворення: не витребуваний потенціал: словник–довідник / за ред. О.М. Мироненка. – К. : Либідь, 1997. – 560 с.

Гончарук І.

*студентка магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.і.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права
Грубінко А.В.*

ПРОБЛЕМА ЗАПРОВАДЖЕННЯ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В СИСТЕМІ СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Захист прав людини та громадянина, законних інтересів особи у правовій державі неможливий без чіткої організації і функціонування судової влади. Суттєві зміни, які відбулися в різних сферах життя нашого суспільства протягом останніх двох десятиліть, обумовили необхідність проведення судової реформи, одним з важливих і визначальних напрямків якої є